

УДК 342.9

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС У СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ

Студ. Б.В. Серик, гр. БП-1-17

Науковий керівник д.ю.н., А.Ю. Ковальчук
Київський національний університет технологій та дизайну

Актуальність теми. Сучасна правова доктрина попереджає про наявність декількох концепцій, які визначають основоположні моменти реалізації судової влади в адміністративно-правовій сфері. Вирішення адміністративних справ чи публічно-правових спорів повинна здійснюватись за допомогою адміністративного процесу та адміністративного судочинства. Залишається спірним питання про систему, структуру адміністративного судового процесу, що обумовлено складністю та широтою суспільних відносин, які регулюються та захищаються цим процесом. До того ж, прийняття нового КАСУ вносить суттєві зміни до адміністративного процесу.

Метою даного дослідження є аналіз особливостей формування та змісту сучасної моделі адміністративного процесу в Україні.

Автор поставив завдання проаналізувати структуру адміністративного процесу; опрацювати нормативно-правові акти; проаналізувати нововведення в адміністративний процес за КАСУ від 14.06.2018.

Об'єктом дослідження є адміністративний процес як форма реалізації адміністративно-процесуального права, а **предметом** - нормативно-правові акти, що затверджують форми та методи адміністративного процесу.

Методи та засоби дослідження: метод абстрагування, формалізований метод, метод узагальнення.

Результати дослідження можуть бути використані для ознайомлення студентів фахового спрямування зі структурою адміністративного процесу, основними стадіями та місцем і роллю його суб'єктів.

У цілому адміністративний процес являє собою систему проваджень, що співвідносяться з ним як категорії загального та особливого. Виділення окремих проваджень у рамках адміністративного процесу зумовлене низкою чинників. Перш за все кожне провадження характеризується своїми, притаманними йому метою та колом завдань, що вирішуються для досягнення цієї мети. Дійсно, мета провадження у справах про адміністративні правопорушення одна, а провадження за заявою громадянина - зовсім інша. Згідно з цим слід розрізняти й завдання названих проваджень. Реальний розподіл адміністративного процесу на відповідні процесуальні провадження відображує об'єктивну необхідність суспільного розділення праці та професійної спеціалізації діяльності різних уповноважених суб'єктів. При цьому виділення конкретних проваджень у рамках адміністративного процесу пов'язане й з необхідністю врегулювання певних, якісно однорідних суспільних відносин, що складаються в адміністративно-процесуальній сфері й, отже, набувають характеру процесуальних правовідносин. За функціональною ознакою у структурі адміністративного процесу можна виділити: а) провадження, що мають установчий характер (провадження з утворення державних органів, суб'єктів підприємницької діяльності); б) провадження, що мають правотворчий характер (провадження з відпрацювання та прийняття нормативних актів); в) правоохоронні провадження (провадження у справах про адміністративні правопорушення, провадження за скаргами громадян); г) право- наділяючі провадження (провадження з реалізації контрольно-наглядових повноважень). Виділяють звичайне та прискорене провадження. При цьому прискорене провадження (наприклад, провадження у справі про адміністративне правопорушення) характеризується спрощеною процесуальною регламентацією, мінімальною кількістю процесуальних актів, певною "спресованістю" стадій. У загальному

вигляді при класифікації за індивідуально- конкретними справами систему адміністративних проваджень, що складають структуру адміністративного процесу, можна подати таким чином: 1) провадження з відпрацювання та прийняття нормативних актів; 2) провадження з прийняття індивідуальних актів управління.

Новий КАСУ закріплює можливість участі в судовому процесі виключно за адвокатами. Подібні зміни в КАСУ є логічним продовженням уже раніше внесених до Конституції України змін, якими встановлено так звану монополію адвокатури та закріплено за адвокатами право здійснення представництва. Попри вже затверджений статус адвоката в судовому процесі, з цього приводу триває активна дискусія. Адже, незважаючи на можливість, що з'явилася у суддів, притягати до відповідальності недобросовісних представників-адвокатів (наприклад, за процесуальні диверсії, деякі з яких ми згадуємо в цій статті), подібна монополія все-таки залишає "за бортом" процесу юристів-практиків – не адвокатів.

У новому КАСУ детально розписано процесуальні документи і послідовність їх подання. Якщо раніше до суду, крім позову та заперечення, подавалися додаткові документи з, як правило, довгими назвами, наприклад, заперечення на заперечення відповідача або додаткові пояснення на пояснення на позов, то тепер **документами по суті справи вважаються**: позов, відзив на позов, відповідь на відзив, заперечення та пояснення третіх сторін. З одного боку, подібна зміна є несуттєвою і не впливає на якість викладеної в документах позиції, але з іншого боку – приводить процесуальний документ до єдиної форми та системи.

Особливу увагу приділено стадії підготовчого провадження. Якщо раніше до цієї стадії судді підходили досить формально і найчастіше відразу перескакували цей етап. Відтепер новий Кодекс детально прописує кроки, які суддям необхідно пройти на попередній стадії, перш ніж перейти до розгляду справи по суті. Фактично завданням підготовчого провадження є **з'ясування всіх обставин справи** – остаточний предмет спору, характер спірних правовідносин, вимоги позивача, учасники спору, заперечення відповідача тощо. Підготовче провадження починається з відкриття провадження в справі і закінчується закриттям підготовчого засідання. Важливо врахувати, що **всі процесуальні документи та докази** необхідно подати під час підготовчого провадження. Саме на базі зібраних під час підготовчого провадження процесуальних документів і доказів суд здійснює розгляд справи по суті. клопотання та документи, подані після закриття підготовчого засідання, можуть бути залишені судом без розгляду.

Висновки: "Адміністративний процес" є формою реалізації адміністративно-процесуального права у вигляді окремих проваджень. Співвідношення між адміністративно-процесуальним правом, нормою, процедурою та провадженням можна відобразити схемою: процедура - процесуально-правова норма - провадження (все разом) є не що інше як адміністративно процесуальне право. Слід мати на увазі, що адміністративний процес можна розглядати як у "широкому", так і у "вузькому" розумінні. У першому випадку адміністративний процес включає в себе як юрисдикційні, так і процедурні провадження, які розглядаються і судами, і спеціально уповноваженими органами виконавчої влади. Або у широкому розумінні адміністративний процес - це встановлений законом порядок розгляду і вирішення індивідуально-конкретних справ, що виникають у сфері державного управління).

Ключові слова: адміністративне право, провадження, адміністративно-процесуальна норма, КАСУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. . Кодекс адміністративного судочинства України : наук.-практ. комент. / [АрмашН.О., Бандурка О.М., Басов А.В. та ін.] ; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. А.Т. Комзюка. – К. : Прецедент; Істина, 2009. 823 с.;
2. 2.Адміністративне судочинство : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Х. : Право, 2016. – 312 с.Х621.074 / А 31
3. 3.Адміністративне процесуальне право України : навч.-метод. посіб. / І. О. Картузова [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". К. : Фенікс, 2016. – 400 с.